

Universitätsbibliothek Paderborn

**Sōkratus Scholastiku Kai Ermeiu Sozomenu Ekklesiastikē
Istoria**

Socrates <Scholasticus>

Mogvntiae, 1677

Caput XXXVII. De Barbaris qui trans Istrum habitabant; quomodo ab Hunnis expulsi, ad Romanos confugerunt, & quomodo facti sunt Christiani.

Item & Vlphila & de Athanarico, & de iis quae Gotthis ...

urn:nbn:de:hbz:466:1-14233

Quo quidem tempore Themistius Philo-
lophus, oratione coram illo habita,
monuit eum, mirandam non esse Eccle-
siasticorum dogmatum dissensionem,
quippe quæ longe minor sit ac levior ea
quæ in Gentilium dogmatibus reperi-
tur. Varias enim ac multiplices apud il-
los esse opiniones: atque ut in opinio-
num varietate fieri solet, dissensio-
nem de illis ortam, contentiones neces-
satio gignere ac disputationes. Ac Deo
fortassis ipsi ita placere, ut non facile co-
gnoscatur, utque variæ sint de ipso op-
inione: quo scilicet unusquisque ipsum
magis reveretur, cum perfectam ejus B
notitiam nemo penitus assequi possit:
secum ipse reputans ex eo quoadusque
progescere existimat, qualis ille sit &
quantus.

CAPUT XXXVII.

De Barbaris qui trans Istrum habitabant, & quomodo ab Hunnis expulsi, ad Romanos confugerunt, & quomodo facti sunt Christiani. Item & Vlphila & de Athanarico, & de iis quæ Gotthis acciderunt, & qua de causa Arianam opinionem amplexi sint.

Hac oratione Themistii Imperator aliquantis per mitigatus, minori quidem acerbitate in puniendo usus est quam antea: iram tamen adversus Sacerdotes Dei conceptam nunquam penitus abjecisset, nisi supervenientes curæ publicorum negotiorum, cum ab ejusmodi studio revocasset. Nam Gotthis qui antea trans Istrum sedes habebant & alii imperabant Barbaris, ab Hunnis expulsi, ad Romanorum fines transvecti sunt. Hæc autem Hunnorum natio, Thracibus ad Istrum degentibus, ipsique adeo Gotthis, ut ajunt, prius ignota erat. Ac licet vicini inter se essent, se tamen vicinos esse ignorabant, propterea quod maximo lacu inter ipsis interjecto, singuli eam partem continentis quam habitabant, finem orbis terrarum esse existimabant, nec quidquam ulterius esse præter mare & immensam aquarum copiam. Sed cum forte contigisset, ut bœ cestro percitus lacum trasciceret, bubulus eum insecurus est. Qui cum terras ex adverso sitas consperxiisset, renuntiavit populatibus. Alii narrant, cervum fugientem, Hunnis quibusdam venantibus viam monstrasse,

A νεν' ὅτε δὴ λόγον αὐτὸς προσφωνῶ θεοῖς
οὐ φιλόσφωτος, παρῆνει μὴ χεῖμα θαμαρί-
την διαφωνίαν τῷ σκηνοποιοῦ δογμα-
των, μετειωτέρου καὶ μέίν τῷ ταῖς εἰλ-
έσι ζεῖσαν πολυπλασίας γῇ εἶναι τὰς ταῖς
αὐτοῖς δόξας· καὶ ὡς εἰ πλήθει δογμάτων
ἀνάγκη τὴν φέλτα ταῦτα διαφοραὶ τινὲς
ἔριδας καὶ διαλέξεις ποιεῖν· ἐπεὶ καὶ θεοῖς
ἴσως, μὴ φαῦλος γνώσκεις φίλοι, καὶ διαφ-
ρως δύο εἰδῶν οὐ πως ἔκαστος μᾶλλον φαῖ-
το, ακαλανόπτες ζόσις τῆς ἀκρίβεις ἀπόγνω-
σεως, αναλογούμενοι τὸν ὅσν ἐφικέναι
μίζει, πιπλίκοι τε καὶ οἵος ἐστιν.

Κεφ. ΛΖ.

Περὶ τοῦ πέρατος τῆς βαρβάρων, ὃς ὑπὸ τῶν θνητῶν
ρωμαίων προστρατεύεται· καὶ αἱ γῆς ταῖς ἡγεμονίαις
φίλα, καὶ αὐταρχήν, καὶ μετέντεντα τυμβούς, καὶ
τὸν ἀριστούμενον εἰσιτικά.

EΚ δὴ τοιότων θεμιστία λόγων, φιλα-
γρωπότερέγν τως διατεθεῖς ὁ βασιλεὺς
ἢ χαλεπώς κατως ὡς προστερεοῦ τὰς τι-
εῖς ἐπιτήρηται· καὶ μὲν τελείως ἐφείδετο τοῦτο
τῷ ιερωμένῳ οὔρυνται, εἰ μὴ κονῶν παγ-
μάτων Πτηγημόμεναι φερούτες, εἰσ-
τοι δέ τοις συνεχώρειν παγδαῖσιν· γότθοι γὰρ
οἱ δὴ πέραν τῆς πόλεως τὸ τελονικόν,
καὶ τῷ ἄλλῳ βαρβάρων ἀκροτεντινού, ἐξ-
λαβέντες τοῦτο τῶν καλαμφίων τινῶν, εἰς
τὸν ρωμαίων ὄρες ἐπεργασθησαν τέτο
δέ τοις ἔθνος, ὡς Φασιν, αγνωστοῦ πε-
τροῦ Ιραξί τοῖς τοῦτο τὸν ιερού, καὶ γότθοι
αὐτοῖς ἐλάσθανον ἢ προσγειώμενοι αἱλίοις
καθότι λίμνης μεγίστης τοῦ μέσω κεφαλής
καταστοτελοῦ. Επεργάσαντο εἶναι τὴν καὶ
αὐτές οἰκευμένως· μηδὲ τέτο δέ, ξαλα-
σσαν καὶ ὑδωρεὶ πρέργονται· συμβάντες
οἰσεργάλγα διαδραμαῖν τὴν λίμνην, ἐπ-
κολεύθησε βυκόλος· καὶ τὸν αἴπερεο
γῆν θεασάμενοι, πηγεῖσε τοῖς ὄμοφοῖς
ἄλλοι ἡλέταιν, ὡς ἡλασθεῖσα διαφυγόσα, πο-
τῶν τὸν τηνῶν θηρῶσιν ἐπεδειξετήρες τῷ οὖτι,

δέ Πόπολης καλυπτομένης τοῖς ὑδασὶ τὰς ι^η, τότε μὲν ιαστορέψαι, θαυμάσαντας τὸν χάρεαν, αἵει μετειώτερον, καὶ γεωργία ἡμερηχτονίαν. Εταὶ περιτύπων οὐθενες ἀγέιται λαζανάστας δι' ὀλίγων ι^η τὰ περιτά παταταντοῖς γότθοις. Μηδέτατα, παντούδει ἐπιτρέπεσσαι, καὶ μάχη κεδῆσαι, γειπάσαν τὴν αὐτῶν γῆν καλαχεῖν τὰς δὲ διακομένες, εἰς τὴν ρώμαιων πλαστήναι καὶ τὸν πόλαμὸν διαβάλλας, πρόσθεις πέμψαι περές βασιλέα, συμμάχες οὐλεπτέος σφᾶς, ιασιχνομένες, καὶ δεομένες συγχωρεῖν αὐτοῖς οὐβαλλονταῖς ταῦταις τρέχεις αἴρεις οὐλφίλαν, τὸν οὐλεπτοπον οὐγνώμην οὐ αὐτοῖς περιχωρησάντος, ἐπιτραπῆναι αὐτὰ τὴν Θράκην οἰκεῖν. οὐ πολλῷ δὲ οὔτερον περές σφᾶς αὐτὰς σασιδαῖταις, δικῆς διαιρεθῆναι πήγετο δὲ τῷ μην ἀθανάσιον οὐλφίλῳ· τὸν δὲ Φειλυέρνης ιππεῖστρος αἱλιλύς επολέμησαν, κακῶς περιέξας εὐ τῷ μάχη Φειλυέρνης, ἐδεῖτο ρωμαϊων βονθεῖν αὐτῷ. οὐ οὐλφίλων καὶ συμμαχεῖν αὐτῷ εὖ εἰ δράμηταις, αθίνις συμβαλλών εὐηκτοῖς, καὶ εὖ αἱμφὶ ἀθανάσιον εἰς φυγὴν ἔτεινεν οὐσαῖς δὲ χάρειν διποδίδεις εὐαλεῖς, καὶ διὰ παντων φίλῳ οὐαὶ τις θυμῷ, εποιηώντος τῆς αὐτῆς θρησκείας οὐ εὖ πειθομέρις αὐτῷ Βαρβάρας, πιθεῖν οὐδὲ Φεργεῖν. οὐ τέτο δὲ μόνον οἷα αἴτιον γέγονεν, εἰσέπι νῦν τῶν τὸ θύλαιν περιεβῆναι τοῖς ταὶς δρεσίς δοξάσιοις αἱλιλά γῇ καὶ οὐλφίλας οὐ παρέστησαν τὸν καθόλυς ἐπιληπτίαν οὐτὶ οὐ καντανίας βασιλείας, αἱσθεούσιοις οἱραὶ μεταχών τοῖς αἱμφὶ ἐνδόξιον κακάκιον τῆς οὐ καντανίαπολεισιωδός, διέμενε κοινωνῶν τοῖς ιερεσι τῷ οὐ κακά σωτερότοις οὐδὲ οὐ εἰς καντανίαπολιν αἴρισθελγεῖς διαιλεχθέντων αὐτῷ οὐτὶ οὐ δογματικῷ τῶν πρεσβύτων τὸ δρεμανῆς αἱρέσεως, οὐ τὴν πρεσβείαν αὐτῷ συμπεράξειν περιτάπειραν ιασιχνομένων εἰς ομοίως αὐτοῖς δοξάζοι, βιαστεῖς οὐτὸς τῆς χρείας, οὐ καὶ αἱληταὶ νομίτας αἱμενον εἴτε περιτάπειραν Θεοὺς Φεργεῖν

Ttt

vel quod eam de divinitate sententiam A potiorem esse existimaret, cum Arianis communicasse dicitur, seque & universam Gentem ab Ecclesia Catholica abrupisse. Gothi enim, in iis quae ad religionem pertinent, ejus magisterio erudit*i*, & ad mansuetiorem cultum per eum traducti, cunctis in rebus ei facile obtemperabant: pro certo habentes, nihil eorum quae ab illo aut dicerentur aut fierent, improbum esse, sed cuncta ad utilitatem eorum qui zelo Dei ducerentur spectare. Quin & virtutis sua multiplex experimentum dedit. Quippe qui pro Christi fide innumera subierit pericula, dum Barbari adhuc Gentilium ritu simulachra colerent. Primus que apud eos inventor existit literatum, & sacros libros in patrium sermonem convertit. Et haec quidem causa fuit, cur plerique ex Barbaris qui ad Istrum habitant, opinionem Arii sectentur. Porro ea tempestate multi ex iis qui Phrigierno parebant, propter Christi confessionem necati sunt. Nam Athanaricus subditos quoque suos, suauis Ulpilus Christianam religionem amplecti aegre ferens, tanquam innovatis majorum ceremoniis, multos eorum variis suppliciis affecit. Et alios quidem in judicium adductos, cum Christi fidem libere ac fortiter professi essent; alios ne loquendi quidem facultate eis concessa, è medio sustulit. Fertur enim eos quibus id mandatum fuerat ab Athanarico, statuam quandam in carpento collocatam, per singula tabernacula eorum, quos Christum colere proditum fuerat, circumduxisse; utque eam supplices adorarent eique sacrificarent, jussisse. Qui cum id facere detrectarent, illos tabernacula una cum ipsis hominibus incendisse. Sed & aliud quiddam longe atrocius eo tempore accidisse accepi. Nam præ violentia eorum qui sacrificare invitatos cogebant, despondentes animum tam viri, quam mulieres, quarum alia pueros secum ducebant: alia recens natos infantes uberibus suis admotos nutriebant, ad tabernaculum Ecclesiarum quae illicerat configerunt, cui cum ignem subiecissent Gentiles, cuncti qui intus erant, incendio consumpti sunt. Verum paulo post Gothi ad pristinam concordiam redierunt: & repentina defectione concitat, Thracas vexare,

B τοῖς ἀρείς κοινωνῆσαι, καὶ αὐτὸν καὶ τὸ πᾶν φύλον διπόλεμῶν τῆς καθόλου ἐκκλησίας οὐδὲ διδασκάλων γένος αὐτῷ παιδεύειν; οὐ γότθοι τὰ τοξός ευσέβειαν, καὶ δι' αὐτοῦ Σαχόνες πολλαῖς ἡμερώρεας, τῶν πολιών αὐτῷ ἐπειθοῦσι. τοπεισμοὶ μηδὲ εἶναι φαῖλον τῷ ταῖς ἀντὶ λεγομένῳ πατησμόνων ἀπαντεῖ δὲ σωθεῖν τοῖς ζητησμοῖς τοῖς ζητεῖσιν· εἰ μὴ διὰ τοῦ παιδεύοντος πειθεῖν τῆς ἀντὶ ἀρτῆς μηρίας μὴ τοσομείνας κακόννας οὐδὲ δόγματος, ἔτι τῶν εἰρημένων Βαρβαρών εὐλατικῶν θρησκευόντων τοῦτο γέγονον μηδέφερε ταῖς ιεραῖς βηλεσίαις καθότι μὴ εἴ τις θήπαν οἱ τοῦ τὸν ιερὸν Βαρβαροῖ τὰ ἀρείς φεγγοῖ, τερέφασις οὐδέ ταῖς ὅκεινο δὲ καρποῖς πλήθος τῶν οὐδὲ τὸν Φειδεγέριν διαβατίσειχος, καὶ σὺν οὐδὲ αὐτῷ τοιχοφύρας ψαλφίλα πειθοῖς ξεισιαγένειαν γαναχτῶν, εἰ τῆς τοπεισμοῦ θρησκευάντος μηρίας, πολλάς πολλαῖς προσεις τοσεῖσαλε καὶ σὺν μὲν εἰς ἐνθνας ἀγαγῶν, παρρησιασαμένες αὐτοῖς ιπτέτο δόγματος: σὺν δέ, μὴ ἢ λόγω μετεθεντούσις λέγεται γένος της προσανατολῆς ἐσώς, οἱ γε τέτοιοι τοιχοὶ οὐδαερίχες τερεστέχθησαν, καὶ ἐκάπι σκληρὸν αειάγοντες τῶν χριστιανῶν κατηγελομένων, ὄμελενον τέτοιοι τερεσκούσι, καὶ θύειν τῶν δὲ τοιχούμενων, σὺν αὐτοῖς αὐθρώποις ταῖς σκληραῖς ἐπικίμπεις D τοπεισθέσεων δὲ τότε καὶ ἔτερον συμένον παθοῦ ἐπιθόμων ἀπειρηκοτες γένος τῇ Βίᾳ τῶν θύεν ἀναγκαζόντων, αὐτοῖς τὲ καὶ γυναικεῖς, οἵ αἱ μὲν παιδέα ἐπιγονοῦσι αἱ δὲ αρίτονα Βρέφον τὸν σὺν μητρὶς ἐπεφον, Θητείων σκληρῶν τῆς ἐνθα δικλησίας κατέφυγον. τοροσαύδειον δὲ πέμψ τῶν εὐλατικῶν, ἀπαντεῖς διεφθαρτούσιν. Σοκεῖς μακρὰν δὲ οἱ γότθοι προσδιλήλας ὠμονόσταν, καὶ εἰς δοτούσις ἐπαρθένεις, σὺν θράκας ἐπακέρρει,

καὶ τὰς αὐτὰς πόλεις καὶ κώμαις ἐδίνεν πυθό-
μενῳ ἐξάλησ, τὴν πέρα μεμαθηκεν ὅσην
μαρτινοῖς οἰνοῖς γὰρ αὐτῷ τὸ εἰς τοὺς δέχομένους
χρηστούς ἔτελος σὲν γότθες, Φοβερός δὲ τοῖς
σταύλοις, οἷς ἐν ὅπλοις δεῖ παρεσκευασμένοις,
τὴν ρωμαϊκῶν ταγμάτων ἡμέλει καὶ ἡ τῆς
αὐτῶν εἰς σερέπαιαν Πτηλέαδης ἐκ τῆς Καθο-
ρημάτων πόλεων τε Σκαριμή, χειρούργοις εἰσε-
παρθένοις σφαλεῖς ἢ τὸ ἐπίποδον, καὶ αλιπών
την αἰνόχειαν, αὐτὸν διέτην κανταύλινόπολιν
δικεστήννα δὴ οὐκ τῶν ἑτέρων αὐτῷ χειρο-
πόλιων διαγωμός αἰνακωχήν ἐρχεν· εὐχώις δὲ
τελεσθανότῳ, αὐτοῦ εἰσελθεῖς εἰς τὴν αὐτὸν δέ-
χιν θεοδωρῷ, τῶν τὰ δρεῖς φερούντων
προσίστο.

A urbesque eorum & vicos vastare cœpe-
runt. Qua re auditā, Valens experi-
mento ipso didicit quantum errasset.
Nam cum sperasset Gothos, sibi qui-
dem ac subditis suis utiles, hostibus ve-
ro formidabiles futuros, utpote qui sub
armis semper præsto essent; Romanas
legiones neglexerit. Et pro tyronibus
qui ex urbibus & vicis Imperij Roma-
ni eligi solebant ad militiam, aurum exe-
git, sed spe sua frustratus, relictā Antio-
chiā Constantinopolim propere adve-
nit. Quo quidem tempore persecutio
contra Orthodoxos ab illo concitata,
velut quibusdam induciis interquevit.
Mortuo interim Euzoio, Theodorus in
eius locum subrogatus, Arianis illic præ-
fuit.

Κεφ. λη'.

Πρίμωντος τῆς ταῦτα Σαρακηνῶν Φυλάρχη, καὶ οἱ διελεύθεροι
οὐδὲν ρωμαῖον αποδοῦν, μωσῆιος ἐπιστολῇ αὐτοῖς αὐτοῖς
χειροτονεῖς αὐτάς ἀπειστοῦσεν δικαιούσι οὐδὲν πον-
τικαλίτην καὶ τοὺς σαρακηνούς, οὐ ποντίτους. Οὐαὶ τοῖς οὐδὲν
ζωόμυροι οὐδὲν Φυλάρχην ζωίσαντες
οὐκέτι.

Υπὸ δὲ τὸν αὐτὸν τέττον χρόνον, τελευτῆ-
ναι δὲ τοῖς Σαρακηνῶν Βασιλέως, αἱ
πολιτεῖς ρωμαῖοις αποδοῦν ἐλύθησαν μα-
ταῖς ἡττής γαμεῖν, τὴν ἡγεμονίαν τὸ ἔθνος
Πτηλεούπολτα, ἐδίνεν τὰς Φοινίκας καὶ παλαι-
στᾶν πόλεις, μέχει καὶ αὐγυντίων, Νέσυωνύ-
μων αναπλέοντες τὸν νεῖλον, τὸν δέρδειον καλέ-
μον κλίμασινέντων ἢν δὲ ψήφοις νομίζε-
δαι πάδιοι ὁ πόλεμος, οὐδὲ γυναικοὶ
στρατιωταὶ οὐδὲν οὐδὲν καρπερούντος καὶ δυοκα-
τεγώντος φασὶ θύεσθαι ρωμαῖοις ταύτην τὴν
μάχην· οὐδὲ τὸν ἡγεμόνα τὸν ἐν Φοινίκη
σεμιωτῶν, εἰς συμμαχίαν Πτηλαέσσαδη ίον
σερηπὸν πάσις τὸν αὐτὸν τὴν ἑωθίην τε καὶ
περιστρεψάσ· τὸν δὲ, γελάσιμον τὴν κλῆ-
πτην, οὐδόμαχον ποιῆσαι τὸν καλέσαντα. Δι-
πλαζαμένων ἐπειδὴ μανίαν αἰνιστρα-
γησαν, τεταπήναι, καὶ μόλις διασωθῆναι
τῶν διηγεμόνων τῶν παλαιστῶν καὶ Φοινί-
κων στρατιωτῶν οὐδὲν εἶδεν αὐτὸν κινδυνεύοντα,
μηρὶς ἐπτὸς τῆς μάχης καὶ τὴν αὐτὸν φέρεται
ἔνθες ἐνόμιστε περιστραμών τε τὸν θύ-
την Βαρβάρεσσι, οἷς ταῦτα μην καιρῷ ἐδω-
κεν αἰτιαστέρας Φυγῆς· αὐτὸς δὲ τὸν θάνα-
τον, εἰ τοῦ Φεύγειν ἐτόξευε, οὐδὲν πολε-

CAPUT XXXVIII.

De Mavia Saracenorum regina: & quo-
modo inducia inter Romanos ac Saracenos
rupta cum essent, renovata sunt à Moze,
qui Gentis illius Episcopus a Christianis
fuerat ordinatus. Itcm narratio de Ismaeliti-
s & Saracenis, & de Diis illorum: Et qua-
liter opera Zocomi illorum Phylarchi, Chri-
stum colere cuperint.

Sub idem tempus mortuo Saraceno-
rum rege, soluta sunt eorum fœderatione
cum Romanis. Ejusque uxor Mavia quæ
principatum Gentis illius administrabat,
urbes Provincias Phœnices ac Palæstinæ
vastavit, ad Aegyptios usque progressa
qui regionem Arabiam dictam incolu-
lunt, sitam ad lœvum latus Nili aduerso
flumine naviganti. Neque vero id bellū
leve videri poterat, utpote quod à mu-
liere gereretur. Adeo enim alperum ac
difficile Romanis hoc certamen fuisse
ferunt, ut Dux militum Phœnices, Ma-
gistrum pedestris & equestris militiae
quæ erat in Oriente, ad opem sibi ferendā vocaverit. Et Magister quidem mili-
tum risit vocahem, & prælio cum inter-
esse veruit. Ipse vero acie instructa con-
gressus cum Mavia quæ copias suas ex ad-
verso ducebatur, in fugam versus, ægre fer-
vatus est à Duce militum Palæstinæ ac
Phœnices. Hic enim cum Magistrum in
discrimine versari cerneret, stultum esse
existimavit, extra prælium sicut ille jul-
ferat, manere statimque accurrens, Bar-
baris se objecit, ac magistro quidem
tuto fugiendi opportunitatem præbuit.
Ipse vero sensim pedem referens, in-
ter fugiendum tela jaciebat, hostesque

T r t t i j